

panorama

info regio

33

Jaro 2010

Hodnocení regionální politiky

Náhledy a výsledky

CS

ÚVODNÍK

Dirk Ahner

3

PŘEHLED

4–7

Hodnocení *ex post* Cílů 1 a 2 za období 2000–06: Čeho jsme dosáhli?

ROZHOVORY

8–11

Terry Ward – Elżbieta Bieńkowska – Albino Caporale – John Bachtler

VŠEOBECNĚ

12–13

Hodnocení *ex post* Cílů 1 a 2 za období 2000–06: stručný přehled závěrů

PO CELÉ EVROPĚ

14–17

Nový systém metra pro Atény
CzechInvest – inteligentní investování začíná tady
Lahti Science and Business Park – finské uskupení firem v oblasti čistých technologií
Hledání souladu potřeb žen s potřebami místního hospodářství v Salzburgu

18–19

PODROBNĚJI

Hodnocení – jakých metod použít?

20–22

SPOLEČNÝ ZÁJEM

Hodnocení posiluje politiku soudržnosti

23

REGIONÁLNÍ OTÁZKY

Seznamte se s komisařem Hahnem, novým komisařem EU pro regionální politiku

24–25

PROPOJOVÁNÍ

26–27

O NAŠICH PROJEKTECH

Dlouhověkost – Konkurenceschopné zdravotnické služby

28

TERMÍNY DO DIÁŘE – NECHTE SVŮJ HLAS ZAZNÍT

Fotografie (stránky):

Obálka:

Strany 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12-13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26 © CE

Strana 8: © Terry Ward

Strana 9: © Ministry of Regional Development

Strana 10: © Albino Caporale

Strana 11: © The University of Strathclyde

Strana 15: © Sochor Jiří

Strana 16: © Lahti Region Image Bank

Strana 17: © Rupert Pagitsch

Strana 27: © Minna Mäkinieni

Tento časopis se tiskne v angličtině, francouzštině a němčině na recyklovaném papíře.

Je k dispozici on-line ve 21 jazycích na http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_cs.htm

Názory vyjádřené v této publikaci představují názory autora a nutně neodrážejí stanoviska Evropské komise.

Hodnocení politik je téma, které má pro politiku soudržnosti stále větší význam. Rozhodli jsme se proto, že se stane hlavním tématem tohoto vydání časopisu Panorama. Na základě našich zkušeností s hodnoceními *ex post* programového období 2000–06 chceme diskutovat o několika klíčových otázkách – Kdo má hodnocení vypracovat? Jak? Kdy? Jak výsledky přispívají ke změně? Existuje širší uplatnění pro přísnější, analytické přístupy?

V období 2000–06 došlo k zásadní změně struktury EU, vstoupilo do ní 10 nových zemí. Výsledné rozdíly zdůraznily úlohu politiky soudržnosti, což přispělo k tomu, že hodnocení *ex post* týkající se tohoto období bylo obzvláště podnětné. Statistické údaje ukazují, že prudký růst v nových zemích EU snížil rozdíly v HDP na hlavu v celé EU. Nakolik k tomuto růstu přispěla politika soudržnosti? O těchto a podobných otázkách uvažujeme na následujících stránkách.

Z rozhovorů s řídicími orgány a vedoucími projektů vyplývá, že postupy používané pro uskutečňování politiky soudržnosti se uplatňují také ve způsobech řízení domácích politik – monitorování, hodnocení, několikaleté plánování, všechny zdokonalené praktiky, které lze použít kdekoliv. Politika soudržnosti přináší do správ regionů, měst a vesnic v celé Evropě nové formy legislativy a způsoby provádění.

Ačkoliv je na internetových stránkách Info regio k dispozici množství dat v podobě zpráv, soupisů podkladů, databází a případových studií, přičemž během příštích 18 měsíců přibudou další, generální ředitelství pro regionální politiku má velký zájem o získání dalších informací o fungování politiky soudržnosti od politiků, akademických pracovníků a osob angažovaných v regionální politice bez ohledu na jejich postavení.

V tomto vydání jsme se dotazovali povolaných osob, které mohou kvalifikovaně přispět do diskuse: dva akademici, představitel řídicího orgánu a polská ministryně pro regionální rozvoj. Ti všichni předkládají své názory týkající se kladných i záporných stránek období 2000–06.

V závěru Panorama uvítá nového komisaře pro regionální politiku Johannese Hahna a zeptá se ho na jeho priority a očekávání v době, kdy bude vykonávat funkci komisaře.

Dirk Ahner

Generální ředitel, Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální politiku

” Politika soudržnosti přináší do správ regionů, měst a vesnic v celé Evropě nové formy legislativy a způsoby provádění. “

HODNOCENÍ *EX POST* CÍLŮ 1 A 2 ZA OBDOBÍ 2000–06: ČEHO JSME DOSÁHLI?

Politika soudržnosti nejenže spotřebovala třetinu rozpočtu EU v letech 2000–06, byla také politikou zkoušenou historií, která zároveň pomohla historii měnit. Rozšíření EU o 10 nových členských států v roce 2004 prohloubilo hospodářské a sociální rozdíly dosud nevídaným způsobem. Tato politika musela na novou výzvu reagovat, aniž by zapomínala na ty země, které dále existovaly jako „stará“ EU-15.

Úkolem hodnocení *ex post* tohoto období byla analýza dosažených výsledků ve všech regionech a zjišťování možností, díky kterým by tato politika byla ještě úspěšnější při plnění svých úkolů. Hodnocení nemohlo pokrýt všechny jednotlivosti politiky soudržnosti v letech 2000–06 obsažené ve více než 230 programech Cíle 1 a 2. Přesto jeho 14 bodů zachytilo příspěvek politiky ke skutečnému rozvoji chudších regionů EU (Cíl 1), procesu restrukturalizace v oblastech Cíle 2 a naplňování lisabonských cílů. Další hodnocení, která se v současnosti připravují, zkoumají účinky Fondu soudržnosti, Evropského sociálního fondu a iniciativ Společenství URBAN a INTERREG.

Chudé regiony vyrovnávají rozdíly

Statistiky ukazují, že se rozdíly z hlediska HDP na osobu zmenšily, a to jak mezi členskými zeměmi, tak i mezi regiony. Nejsilnějším faktorem, který k tomu přispěl, byl zrychlený růst v zemích EU-10. Klíčovou otázkou pro hodnocení byla míra, v jaké by se tento úspěch dal připsat politice soudržnosti. První vhledy bylo možné získat ze dvou makroekonomických modelů. Oba modely ukazují, že programy v regionech Cíle 1 zvýšily dlouhodobý produktivní potenciál ekonomik a zlepšily úroveň HDP na hlavu. Modely dokonce naznačují, že celá EU, nejen podporované regiony, jsou na tom s politikou soudržnosti lépe než bez ní.

Tematické studie zkoumaly výkonnost politiky v klíčových oblastech. Podporují modelový scénář a ukazují, že HDP není jediným údajem k výpočtu. Studie poskytují důkazy pro skutečnou diskusi mezi členskými státy, regiony a Komisí.

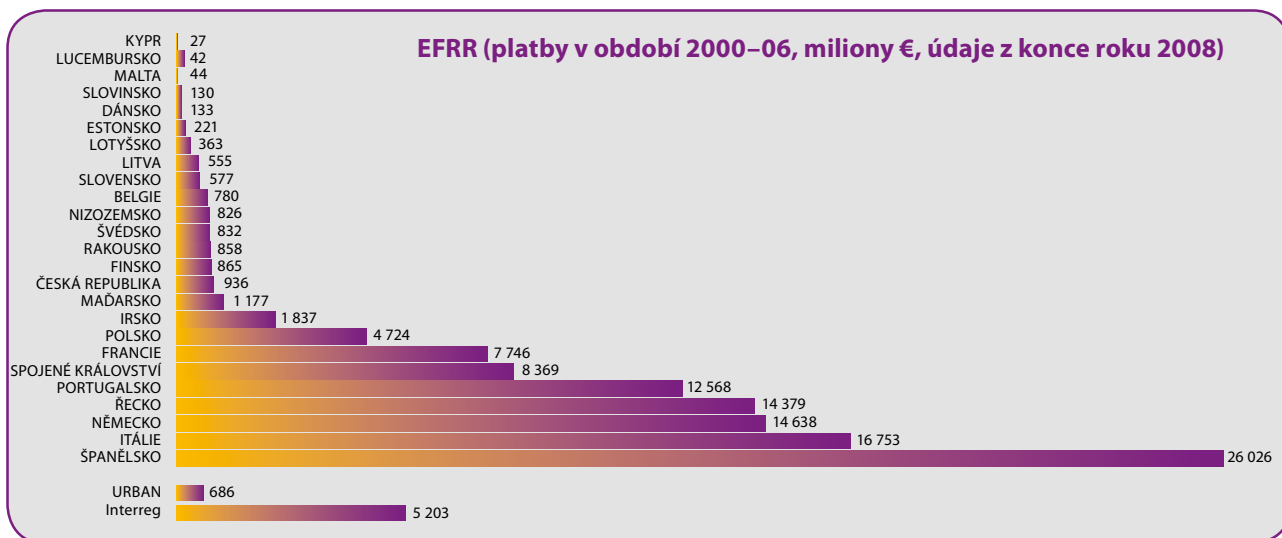
“ Modely dokonce naznačují, že celá EU, nejen podporované regiony, jsou na tom s politikou soudržnosti lépe než bez ní. ”

Lepší systém dopravy pro občany a účinný jednotný trh

Z 8 500 km silnic vybudovaných během daného období v celé EU bylo 2 043 km (24%) přímým výsledkem investic, na kterých se finančně podílel EFRR. Většina z nich se nacházela v chudších oblastech Řecka, Španělska a Portugalska. Z EFRR bylo spolufinancováno 294 km vysokorychlostních železničních tratí, což představovalo asi čtvrtinu z celkového počtu km tratí vybudovaných ve Španělsku a Itálii. Rovněž přispěl k modernizaci 31 letišť a 45 námořních přístavů, přičemž se většina z nich opět nacházela v chudších částech Unie. Probíhající hodnocení projektů podporovaných Fondem soudržnosti přinese více informací příští rok, abychom získali úplnou představu.

Prostředky z EFRR byly více investovány do výstavby silnic než železnic, zejména v nových zemích EU-10, kde bylo zkvalitnění silniční sítě nejnaléhavější. Hodnocení potvrzuje, že země EU-10 stále potřebují modernizovat své dopravní sítě. Ale studie si klade otázku, zda financování silnic Evropskou unií v zemích EU-15 vyžaduje přísnější vymezení priorit u projektů a zpochybňuje podporu místních silnic a údržbu. Do budoucna je nutné investovat více do zlepšování spoju mezi různými způsoby dopravy a zkvalitňování městské hromadné dopravy vzhledem k přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství.

Životní prostředí: plnění norem EU a využití potenciálu růstu

Velká část podpory věnovaná ekologickým projektům v chudších oblastech pomohla členským státům dodržovat směrnice o vodě a odpadních vodách tím, že se zejména ve venkovských oblastech EU finančně podílela na vybudování přípojek k pitné vodě a čističek odpadních vod. Zhruba o 14 milionů lidí více bylo připojeno k hlavnímu zásobování vodou a dalších přibližně 20,5 milionů bylo připojeno k čističkám odpadních vod.

Podle hodnocení byl častým důvodem vybudování ekologické infrastruktury (projekt týkající se vody a odpadních vod, projekty pro pevné odpady) jenom ohled na životní prostředí. Je proto jasné, že samostatným cílem politiky soudržnosti ve skutečnosti bylo zlepšování životního prostředí. Politika soudržnosti neznamená jen růst HDP a pomoc regionům naplňovat jejich hospodářský potenciál. Také pomáhala zajistit, aby všichni, bez ohledu na to, kde žijí, sdíleli výhody hospodářského růstu. Aktivně podporovala proces, v jehož rámci je růst doprovázen zlepšováním životní úrovně a kvality života, rozvoj je vyvážený na celém území a je v souladu s přírodním a fyzickým bohatstvím regionů.

Otázkou do budoucna zůstává, jak mohou regiony využít výzev, které plynou ze změny klimatu a ochrany životního prostředí, ke zlepšení konkurenceschopného postavení svých firem na světových trzích.

Podniky: pracovní místa a inovace

Hlavním cílem EFRR v oblasti podpory podnikání byly malé a střední podniky, které během období 2000 až 2006 obdržely 83% těchto prostředků. To odráží priority vnitrostátních politik – politika podnikání se zaměřuje na menší podniky, prakticky ve všech členských zemích. Zvláštní důraz se klade na podnikání a začínající podniky. Výdaje u třiceti programů většinou na podporu podniků (které představují asi 60% celkové částky vynaložené v této oblasti) vedly k vytvoření minimálně 638 000 pracovních míst.

Přímé nástroje (tj. finanční podpora, většinou ve formě dotací, ale také půjček a kapitálu) jsou hlavním pilířem podpory EFRR věnované podnikům a inovacím, což odpovídá asi 69% výdajů během tohoto období. Hodnocení prokázalo trend od úzké „restrukturalizační a diversifikační strategie“ směrem k širším strategiím s větším důrazem na inovace a bohatší nabídku nástrojů. Použití nepřímých nástrojů (např. nefinanční podpora, jako jsou podnikatelské služby, snižování administrativní zátěže, klastry, sítě a přenos znalostí) během daného období značně vzrostlo. Rozmanitost nástrojů byla nejpřatrnější, co se týče podpory malých firem, naopak podpora velkých podniků měla téměř výhradně podobu nevratných dotací.

Součástí hodnocení byla srovnání výkonnosti podporovaných firem ve východním Německu s nepodporovanými podniky. Studie prokázala, že podporovaným firmám se dařilo lépe z hlediska investic, intenzity výzkumu a vývoje a podávání patentových přihlášek.

Zastaralé ekonomické struktury lze změnit – ale vyžaduje to čas a politickou vůli

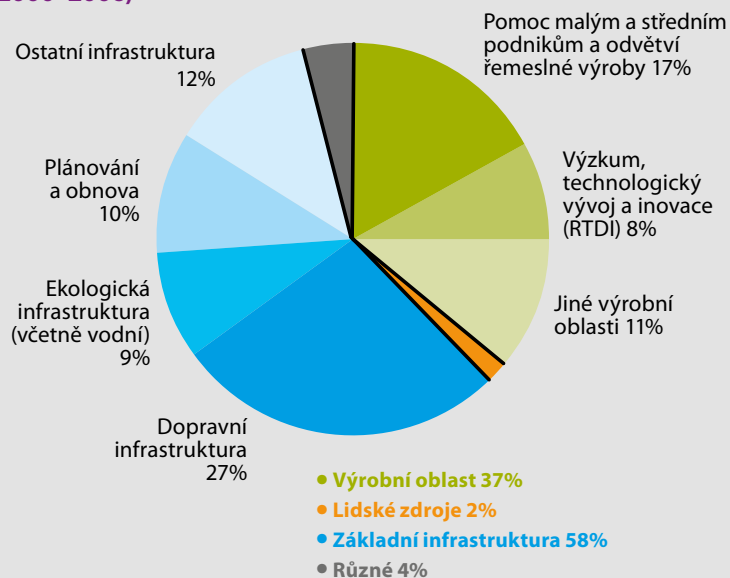
Na základě hodnocení vybraných regionů procházejících strukturálními změnami (regiony Cíle 2) se zjistilo, že programy regionálního rozvoje mohou účinně přispívat ke změně sociální a hospodářské struktury regionu a zbavovat přitom závislosti na zastaralých odvětvích. Ale takový proces vyžaduje čas, často desítky let, a politickou vůli. Hodnocení ukázalo, že EFRR může tento proces posílit a urychlit. Případové studie naznačují, že zaměření se na inovace a výzkum je cestou vpřed, i když jde o strategii, která není bez rizik. Zainteresované strany z regionů Cíle 2 zdůraznily, že politika soudržnosti EU kvůli své víceleté povaze a programovému přístupu, který vyžaduje analýzu a jasné rozvojové cíle, může být součástí dlouhodobého procesu restrukturalizace regionů.

Prizpůsobivá a pružná politika

V roce 1999, kdy vznikaly programy politiky soudržnosti na období 2000–06, nebyly ještě klimatické změny, stárnutí naší společnosti a globalizace na předním místě politické agendy. Skrze případové studie a příklady osvědčených postupů ukazuje hodnocení *ex post*, že některé, ale ne všechny regiony používaly své programy, aby reagovaly na uvedené nové výzvy. Tyto regiony nečekaly na pokyny z „Bruselu“, prostě jednaly, přičemž programy politiky soudržnosti byly dostatečně flexibilní, aby tyto iniciativy zahrnuly. Jejich zkušenosti lze využít pro kvalitnější navrhování politiky do budoucnosti.

„Podle dosavadních zkušeností není množení „horizontálních“ priorit bez ohledu na dané souvislosti tou nejlepší cestou.“

Oblasti zásahu (údaje EFRR z programových dodatků z let 2000–2006)

Politika soudržnosti přispívá k boji se změnou klimatu

Veřejná správa – skutečná přidaná hodnota

Správná a účinná realizace programů politiky soudržnosti je hlavní výzvou pro všechny dotčené administrativy, a to jak ve „starých“, tak i „nových“ členských zemích. V letech 2004–05 se ozývalo mnoho skeptiků, kteří tvrdili, že nové členské země nebudou schopny zavést účinné řídicí mechanismy v tak krátkém časovém termínu. Ale hodnocení prokázalo, že tito „odpůrci“ neměli pravdu! Ukázalo, že se tyto členské země rychle poučily a díky vysoké motivaci překonaly počáteční potíže s novou politikou. Ještě pozoruhodnější je zjištění, že některé z klíčových prvků – dlouhodobé plánování, široké zapojení příslušných zainteresovaných stran, monitorování a hodnocení – domácí politiky přejaly, což vedlo k účinnějšímu rozhodování.

Zajímavou skutečností je, že politika soudržnosti s desítkami tisíc projektů ve skutečnosti do praxe zavedla mnoho aspektů nařízení EU, jako jsou např. pravidla pro veřejné zakázky. Prostřednictvím politiky soudržnosti se správní orgány na vesnicích, ve městech a regionech seznámily s novou legislativou a postupy.

Jednou z hlavních priorit politiky soudržnosti je znalostní společnost

Stanovení horizontálních priorit – cesta vpřed?

Není pochyb o tom, že mezi priority politiky soudržnosti patří životní prostředí, vytváření pracovních míst, změna klimatu, pozornost věnovaná malým a středním podnikům, znalostní společnost a rovné příležitosti. Rozsah a povaha problémů se však v rámci regionů liší. Politika musí disponovat účinnými prostředky, aby v různých prostředích přešla od záměrů k činu. Několik studií hodnocení *ex post* se zabývalo účinností „horizontálních“ priorit při dosahování cílů. Dvanáct případových studií zkoumalo rovné příležitosti, s jistým znepokojením však bylo zjištěno, že ačkoliv potřebu zajistit rovnost mezi muži a ženami většina programových dokumentů zmiňovala, jenom pár programů ji zohlednilo při vytváření a uskutečňování projektů podporovaných EFRR. Na rovné příležitosti se nahlíželo spíše jako na záležitost Evropského sociálního fondu. U velmi úspěšných programů byla podpora rovných příležitostí zahrnuta do strategie a podpořena politickým vedením.

Tím vyvstává otázka do budoucna: nebylo by lepší zastávat selektivnější a zacílenější přístup, když region rozhoduje o nejlepších nástrojích pro dosažení svých rozvojových cílů? Podle dosavadních zkušeností není množení „horizontálních“ priorit bez ohledu na dané souvislosti tou nejlepší cestou.

Pozvání k výzkumu a veřejné debatě

Všechny dokumenty, které vznikly během tří let hodnocení *ex post* – soupis podkladů, průběžné zprávy, databáze, případové studie, příklady osvědčených postupů, závěrečné zprávy, shrnutí – byly zveřejněny na internetových stránkách INFOREGIO. Další zprávy a údaje budou zveřejněny během příštích 18 měsíců a budou se týkat dopadu Fondu soudržnosti a dalšího shromažďování dokladů o výkonnosti politiky soudržnosti. Generální ředitelství pro regionální politiku vyzývá tvůrce politiky, akademickou obec a širokou veřejnost k debatě a dalšímu výzkumu.

VÍCE INFORMACÍ, HODNOCENÍ NA STRÁNKÁCH INFOREGIO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

TERRY WARD

Ředitel výzkumu společnosti Applica sprl

Za poslední dva roky pan Ward koordinoval hodnocení ex post EFRR za období 2000–06.

Co z Vašeho pohledu dosáhla politika soudržnosti v programovém období 2000–06?

Statistické údaje ukazují, že růst u regionů, kterým se dostalo podpory, byl rychlejší než u jiných během daného období. To platí zejména o regionech Cíle 1 v téměř všech členských státech. Ale také to platí, i když méně, o podporovaných regionech v rámci Cíle 2 a obecně – čím více financí dostaly, tím lepších výsledků dosahovaly. Stejně tak politiky, které se uplatňují v celé EU, se obecně zaměřily na cíle, které doporučily hospodářská teorie a mezinárodní organizace, jako je OECD – zlepšování infrastruktury a zejména posilování podnikání. Dále existují známky toho, že politika soudržnosti učinila hodně, aby zaměřila pozornost politiky na kritické problémy regionálního rozvoje a podnítila lidi k zapojení do jejich řešení. Obtíž spočívá ve vytvoření přímé souvislosti mezi opatřeními politik a výsledky daných regionů, což není překvapující vzhledem ke všemu ostatnímu, co se dělo. Můžeme ale poukázat na hmatatelné výsledky jednotlivých opatření, které vypovídají o účinnosti této politiky. Vytvoření přímé souvislosti pro země Střední a Východní Evropy je ještě obtížnější, protože získávaly větší obnosy financí až od poloviny roku 2004, ale fakta dokazují, že tyto prostředky využily konstruktivně a v daném období pomohly vybudovat pevnou základnu pro politiky regionálního rozvoje.

” Zkušenost s využíváním strukturálních fondů ovlivnila (obvykle pozitivně) praktiky a postupy používané členskými státy při řízení jejich vlastních domácích politik. “

Pokud byste mohl změnit jednu věc na této politice, co by to bylo?

Tím, že jsou vlády v celé EU povinny konkrétně vysvětlit, čeho chtějí se získanými finančními prostředky dosáhnout a jak to přispěje k rozvoji regionů nebo ke zlepšení územní rovnováhy, a definovat smysluplné kvantifikované ukazatele a cíle umožňující monitorování opatření, nejenže umožníme lepší vyhodnocení politiky, ale také přispějeme k účinnějšímu využívání fondů. To pravděpodobně bude vyžadovat stanovení dalších podmínek ohledně poskytování finančních prostředků a povzbuzení veřejné diskuse v rámci zemí o konkrétních cílech politiky, jakož i o jejich výsledcích.

Měla by se politika soustředit na určité oblasti, aby byla účinnější?

Ano i ne. Je zřejmé, že financování by mělo být dostatečně velké, aby mělo význam, což znamená, že by nemělo být rozmělněno mezi příliš mnoho oblastí politiky. Ale protože se od sebe regiony liší, co se týče jejich problémů a specifických potřeb, které je obtížné zjišťovat centrálně, je dobré umožnit jim zvolit si omezený počet oblastí, do kterých mohou prostředky soustředit. To by také usnadnilo monitorování a hodnocení politiky soudržnosti.

Podpora malých podniků

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA

Ministryně pro regionální rozvoj, Polsko

Bieńkowska pracovala od ledna 1999 do listopadu 2007 v kanceláři maršálka Slezského vojvodství. V pozici ředitelky Oddělení pro regionální rozvoj (Regional Development Department, RDD) odpovídala za programování a realizaci nástrojů pro regionální rozvoj financovaných předstupními programy EU, jakož i strukturálními fondy v rámci Národního plánu rozvoje (National Development Plan, NPR) v letech 2004–06 a Národní strategie soudržnosti (National Cohesion Strategy, NCS) na období 2007–13.

Co z Vašeho pohledu dosáhla politika soudržnosti v programovém období 2000–06?

Uskutečňování politiky soudržnosti vedlo především ke zlepšení důležitých makroekonomických ukazatelů. V podstatě má přímý dopad na hospodářské, sociální a územní sblížení Polska s rozvinutějšími zeměmi EU.

Evropské fondy přispěly k postupnému zvyšování kvality infrastruktury. Kromě toho se díky politice soudržnosti podstatně zkvalitnila úroveň vládnutí a správy.

Vliv na sociální soudržnost lze pozorovat zejména na ukazatelích týkajících se nezaměstnanosti a vytváření pracovních míst. Odhaduje se, že v letech 2004–07 díky fondům EU vzniklo až 20% nových pracovních míst. Každý třetí zloty investovaný v Polsku prostřednictvím veřejných projektů je stimulován evropskými penězi.

Politika soudržnosti je významným urychlovacím faktorem v dobách prosperity. Ukázalo se však, že je také mocnou obranou proti katastrofálním následkům hospodářského poklesu. Veřejné a soukromé podniky se obrátily na evropské fondy ve chvíli, kdy měly k dispozici jen omezené úvěry. Podle mě byla politika soudržnosti takovým benzínem, který udržoval motor hospodářství v provozu.

Pokud byste mohla změnit jednu věc na této politice, co by to bylo?

Když se dívám na způsob, jakým politika soudržnosti prokázala, že je účinným nástrojem pro zajišťování udržitelného rozvoje v Polsku, tak si myslím, že by se měl klást větší důraz na podporu silných stránek regionů, aby se staly konkurenceschopnějšími.

Takže jakým největším výzvám Polsko čelí, pokud jde o politiku soudržnosti?

Podle mého názoru je to nepochybně účinné využívání evropských fondů, aby se jednak zvýšila konkurenceschopnost regionů a jednak aby se překlenuly hospodářské a sociální rozdíly mezi nimi. Soudě podle výsledků, kterých Polsko dosud dosáhlo, věřím, že se nám to podaří.

“ V letech 2004–07 díky fondům EU vzniklo až 20% nových pracovních míst. ”

Zlepšování dopravních spojení v Polsku

ALBINO CAPORALE

Generální ředitel, Hospodářský rozvoj, region Toskánsko

V roce 2005 pan Caporale vedl řídicí orgán Jednotného programového dokumentu (JPD) pro cíl 2 na období 2000–06 a v současnosti je pověřen operačním programem Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, EFRR, region Toskánsko. V roce 2007 byl jmenován náměstkem generálního ředitele pro průmyslové politiky, inovaci a výzkum a řemesla.

Co z Vašeho pohledu dosáhla politika soudržnosti v programovém období 2000–06?

Pokud jde o řízení, došlo k pokusu zjednodušit proces rozhodování poskytnutím větší autonomie regionům odpovědným za programy. To znamenalo potřebu oddělit funkce a monitorovací činnosti. Metody pro řízení programů se těchto zásad držely, ale ne vždy vedly k významným výsledkům, co se týče vyšší účinnosti.

Došlo k posílení těchto oblastí: funkce pro hodnocení programů v rámci kritéria odpovědnosti vůči zainteresovaným stranám, politicko-institucionální partnerství, důležitost úlohy místních institucí a ústřední úloha politik pro regionální rozvoj.

Plánovací období 2000–06 potvrdilo význam a funkci evropské regionální politiky soudržnosti, která nadále představuje „nejvlivnější páku“ navzdory tomu, že ještě není vyzdvihována tak vysoko, jako je její finanční význam.

Pokud byste mohl změnit jednu věc na této politice, co by to bylo?

Diskuse o rozpočtových výhledech na období 2007–13, jakož i první dokumenty a opatření, která poskytují podněty pro plánování po roce 2013, vycházejí z uznání protikladů, které jsou podstatou politiky soudržnosti: víc než jakákoliv jiná politika se totiž politika soudržnosti zakládá na zásadách teritoriality a doplňkovosti, a je tak bližší občanům a firmám – ale přestože představuje hmatatelnou stránku EU, členské státy na ni nahlížejí opatrně.

Politice soudržnosti hrozí nebezpečí, že bude chápána pouze jako výjimečný prostředek pro zasahování v oblastech, které nejvíce zaostávají v rozvoji.

Zkušenost s posledními plánovacími cykly strukturálních fondů posílila význam chápání území, aniž by však byla schopna plně představit přidanou hodnotu politiky, která skutečně vedla k soudržnější Evropě.

Myslíte si, že tzv. „Barcova zpráva“, kterou si vyžádala komisařka Danuta Hübnerová, přináší řešení pro možnou reformu evropské politiky soudržnosti?

„Barcova zpráva“ poukazuje na všechny kritické aspekty současné politiky soudržnosti, rozhodně předkládá teoretické a politické argumenty pro pokračování politiky pod podmínkou, že dojde k určitým změnám.

Jsem přesvědčen, že Barcovy návrhy na změny jsou přijatelné a proveditelné zároveň. Jsou rovněž radikální, protože nevyhnutelně narazí na „intelektuální neústupnost“ jako většina reforem.

Jednou ze silných stránek této zprávy je doložení toho, že reformovaná politika soudržnosti je výhodná pro členské státy i pro jednotlivá území (regionální vlády a místní orgány).

„ Plánovací období 2000–06 potvrdilo význam a funkci evropské regionální politiky soudržnosti. “

Ochrana pobřeží Baltského moře

JOHN BACHTLER

John Bachtler je profesorem studií evropské politiky a ředitelem Výzkumného střediska pro evropské politiky (European Policies Research Centre, EPRC) na Univerzitě Strathclyde v Glasgow.

Bachtler publikoval knihy, kapitoly, články a výzkumné přednášky o regionálním rozvoji a regionální politice, jakož i o politikách pro odvětví služeb.

Co z Vašeho pohledu dosáhla politika soudržnosti v programovém období 2000–06?

V letech 2008–09 Výzkumné středisko pro evropské politiky vyhodnocovalo řízení a uskutečňování politiky soudržnosti v období 2000–06. Naše studie odhalila několik důležitých trendů:

- Prokázala se zvýšená partnerská spolupráce.
- Proces návrhu programu obvykle vycházel alespoň z určité analýzy, strategických úvah a porad mezi partnery a jeho součástí bylo důslednější používání hodnocení předem (*ex ante*).
- Více pozornosti se věnovalo monitorování, ačkoliv užitek systémů a poskytovaných informací byl někdy sporný.
- Větší důraz se kladl na správu financí, řízení a audit, zejména na postupy, které měly vyhovovat novým prováděcím předpisům, a na bližší monitorování finančních toků, aby se zabránilo automatickému zrušení závazků.
- K rozvoji kultury hodnocení přispěl požadavek na provedení střednědobého hodnocení a jeho aktualizace; zejména toto aktualizované hodnocení bylo použito pro přípravu strategií na období 2007–13. Mnoho členských států provedlo svá vlastní hodnocení.

Nicméně tato zjištění nebyla všeobecná. Musíme se tudíž ptát, proč po 15–20 letech řízení politiky soudržnosti mnoho řídicích orgánů není schopno či není ochotno plně využít potenciál postupů EU pro řízení a provádění. Nakolik je to způsobeno vnějšími faktory či vnitřními překážkami?

Pokud byste mohl změnit jednu věc na této politice, co by to bylo?

Správa strukturálních fondů potřebuje znovu objevit smysl „poslání dané politiky“, protože se jeho část během posledního desetiletí vytratila. Mnoho programů se začalo zabývat spotřebováváním financí na úkor kvality projektu. Značné administrativní zdroje se věnují podávání hlášení, monitorování a systémům správy financí, které jsou spíše určeny k zajištění shody s předpisy než k tomu, aby byly nástroji pro řízení programu. Více času je potřeba věnovat finanční kontrole a auditu.

Jedním z nejvíce negativních dopadů je to, že strany zainteresované v politice jsou touto politikou čím dál více znechuceny a rozčarovány. Existují dokonce případy, kdy se příjemci kvůli administrativní zátěži raději o finance z EU neucházeli.

Často se tvrdí, že způsob provádění politiky soudržnosti představuje „přidanou hodnotu“. Existují pro to nějaké důkazy?

Otázkou pro naše hodnocení bylo, zda existují důkazy pro „efekt přelévání“ ze strukturálních fondů do systémů řízení domácích politik členských států. Tento efekt je často označován jako „přidaná hodnota“, a právě to bylo předmětem debaty. Zde bychom mohli vyvodit jednoznačný závěr: zkušenost s využíváním strukturálních fondů ovlivnila (obvykle pozitivně) praktiky a postupy používané členskými státy při řízení jejich vlastních domácích politik. Tento druh změny nicméně závisí na aktivistických „podnikavých politicích“ a silné politické angažovanosti.

VÍCE INFORMACÍ NA:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost2006/wp11_en.htm

” Statistické údaje ukazují, že růst u regionů, kterým se dostalo podpory, byl rychlejší než u jiných během daného období. “

HODNOCENÍ *EX POST* CÍLŮ 1 A 2 ZA OBDOBÍ 2000–06: STRUČNÝ PŘEHLED ZÁVĚRŮ

Účinky politiky soudržnosti v letech 2000–06 byly zkoumány z různých úhlů, za použití rozličných metod hodnocení. Všechny tyto různé části do sebe zapadají a podávají celkový obraz dopadů politiky soudržnosti v období 2000–06. A sice,

- na jedné straně prostřednictvím makroekonomických modelů, administrativních údajů a analýzy řídicích a prováděcích systémů,
- na druhé straně prostřednictvím tematických rozpisů oblastí politiky, do nichž EFRR a Fond soudržnosti významně přispívají

Dopady politiky soudržnosti v letech 2000–06

Dopad politiky soudržnosti představují prvky okolo tohoto kruhu:

- dopad na HDP a zaměstnanost,
- příspěvek na environmentální cíle a vyrovnané územní plánování,
- výsledky v hlavních odvětvích,
- příspěvek na budování kapacit a politiku vzdělávání ve všech členských státech,
- příklady osvědčených postupů.

MAKROEKONOMICKÉ ÚČINKY

- Dva modely (HERMIN, QUEST) simulují dlouhodobé účinky politiky soudržnosti na HDP, zaměstnanost a základní kapitál v regionech Cíle 1.
- Úhrnný HDP ve srovnání se situací bez politiky soudržnosti pro rok 2009 (výsledek QUEST):
 - + 0,61% Německo
 - + 5,0% Polsko
 - + 9,5% Španělsko
 - + 15,7% Portugalsko
- Dopad na nezaměstnanost v roce 2008 ve srovnání se situací bez politiky soudržnosti: + 819 000 osob (HERMIN).

DOPRAVA

- EFRR se z 24% podílel na financování rozšíření silnic v EU, což vedlo k významnému rozvoji silniční sítě.
- EFRR spolufinancoval 13% všech nových vysokorychlostních železničních tratí v Evropě.
- Více pozornosti vyžaduje intermodální a městská doprava, přeshraniční spoje a železnice.

PODPORA PODNIKÁNÍ

- Malé a střední podniky jsou hlavním cílem podpory, kterou EFRR věnuje podnikání (83% prostředků). Větší využití nepřímých nástrojů – služby podnikatelům, podpora věnovaná uskupením, sítě.
- Vytvořilo se minimálně 638 000 hrubých pracovních míst.
- V případové studii z Východního Německa existuje přesvědčivý důkaz, že podpora přímých investic zvyšuje produktivní činnost a investice.

ŘÍDÍCÍ A PROVÁDĚCÍ SYSTÉMY

- Státy EU-10 dokázaly zavést systémy pro správné čerpání zdrojů: postupná významná zlepšení a pozitivní „přelévací dopad“ na domácí systémy řízení.
- Je třeba, aby se státy jak EU-10, tak i EU-15 více soustředily na výsledky.

STRUKTURÁLNÍ ZMĚNA A GLOBALIZACE

- Závislost na předchozím vývoji lze změnit pomocí dlouhodobých, dobře definovaných regionálních politik. Programy Cíle 2 jsou nejúčinnější, když posilují regionální politiky a nesledují další cíle.
- Příspěvek EFRR je nejúčinnější, když se zásahy zaměřují na inovace a internacionalizaci.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ZMĚNA KLIMATU

- V letech 2000–06 se utratilo 25,5 miliardy € na zásahy související se životním prostředím.
- Za podpory EFRR se 14 milionů dalších lidí napojilo na moderní systémy dodávek vody; 20 milionů dalších lidí na čističky odpadních vod.
- Je třeba, aby Evropská komise výslovně stanovila, že splnění požadavků EU na ochranu životního prostředí je cílem politiky soudržnosti, třebaže to z krátkodobého hlediska nevede k hospodářskému růstu.

ROZVOJ VENKOVA

- EFRR významným způsobem přispívá na rozvoj venkovských oblastí, a to jak regionech Cíle 1, tak i Cíle 2.
- Přínos politiky soudržnosti by měl být viditelnější pro občany ve venkovských oblastech.

GENDER A DEMOGRAFIE

- Demografie: i když tato témata nebyla prioritou na začátku programového období, regiony začaly podporovat příslušné projekty.
- Podle toho, co vyplývá z hodnocení, nestačí jen stanovit rovnost pohlaví jako horizontální prioritu – je účinnější, když tento cíl podporují určité konkrétní kroky. Počet horizontálních priorit by se měl omezit na ty, které mají význam pro dané regiony.

NOVÝ SYSTÉM METRA

PRO ATÉNY

I ten nejzarytější milovník Atén po dlouhá léta kroutil hlavou, pokud přišlo na spojení dvou slov „Atény“ a „doprava“. Město je nyní připraveno zbavit se této představy.

Od roku 1965 do roku 1983 se počet lidí cestujících veřejnou dopravou snížil téměř na polovinu – klesl z 973 milionů na 510 milionů – přičemž během téhož období strmě vzrostl počet majitelů vozů. Výsledek: zácpy, znečištění a problémy s veřejným zdravím. Řešení: nový systém metra.

Rychlejší, čistší dopravní systém

Rozsáhlý projekt výstavby městského metra, který narazil na četné technické komplikace od zemětřesení až po uchování archeologických nálezů, byl zahájen v roce 1992. Před tím byli lidé hlavně odkázáni na autobusy, a měli tak stejné problémy se zácpami jako řidiči aut. Jak se první etapa chýlila ke konci, začalo se od roku 2004 pracovat na rozšíření. Celkem bylo vybudováno 30 km podzemních drah, což v roce 2007 pomohlo téměř 200 milionům lidí při jejich každodenní práci a velmi to odlehčilo přečpaným silnicím na povrchu. Není pochyb o tom, že aténské metro, které denně přepraví 650 000 cestujících, přispělo ke zmírnění části problému s dopravou v centru Atén, zejména společně s přepravním koridorem obsluhovaným sítí metra.

V LETECH 1994–99 BYLO NA PRVNÍ FÁZI ZÍSKÁNO 2,1 MILIARD €:

- z toho 50% pocházelo z EFRR a Fondu soudržnosti
- 39% ve formě půjček od Evropské investiční banky
- 11% od řeckého státu

V LETECH 2000–06 BYLO NA FÁZI ROZŠÍŘENÍ ZÍSKÁNO 2,2 MILIARD €:

- 43% pocházelo z EFRR a Fondu soudržnosti
- 38% ve formě půjček od Evropské investiční banky
- 19% od řeckého státu

Odhaduje se, že první etapa projektu snížila počet automobilů, které zajížděly do centra města o 70 000, což denně představuje 335 000 kilometrů vozem. Novější odhady poskytnuté společností Attiko Metro SA ukazují celkové snížení o 120 000 denních cest soukromým vozem poté, co byly otevřeny další trasy metra. Menší počet automobilů rovněž znamená snazší parkování a významný, stálý pokles látek znečišťujících ovzduší.

Cestování městem je mnohem efektivnější – nedávné přerušení systému vedlo k 20–25% prodloužení doby cestování v průběhu dopravní špičky na hlavních silnicích zajišťujících obsluhu téže trasy jako metro.

Budování infrastruktury, budování partnerství

Hodnocení projektu ukázalo obzvláštní působivost mnoha příkladů osvědčených postupů včetně spolupráce mezi partnery, jako jsou různé řídicí orgány, vezmeme-li v úvahu další nátlak v podobě přísných časových termínů stanovených Olympijskými hrami.

Archeologické výkopové práce byly rovněž nutné, což spolu s uchováním, přepravou a vystavením nálezů vyžadovalo úzkou spolupráci tak rozdílných orgánů, jako je společnost Attiko Metro SA, Konsorcium olympijského metra (Olympic Metro Consortium) a ministerstvo kultury. Ministerstvo dohlíželo na veškeré archeologické práce, zatímco společnost Attiko Metro financovala a koordinovala výkopové práce ve spolupráci se zúčastněnými dodavateli, orgány a službami.

Vzhledem k tomu, že se projekt realizuje na území mnoha prefektur, zapojily se do něj i různé místní orgány spolu s provozovateli veřejné dopravy. Křehké artefakty, které bylo potřeba zachránit v boji s časem v podobě blížících se OH, a koordinace složité sítě organizací – vedoucí projektu mají právo cítit uspokojení z vykonané práce.

Zvyšování zaměstnanosti a podpora cestovního ruchu

Zkrácení doby cestování spojené s nápaditou prezentací vykopaných artefaktů ve stanicích láká turisty k návštěvě města – samotné metro se stává výkladní skříní aténského dědictví. I když má z metra prospěch cestovní ruch, bylo v první řadě vybudováno pro obyvatele Atén. Okrajové části města nyní obsluhuje metro, dochází tudíž k jejich obrodě, protože dojíždění je nyní schůdnější. Mnoha obyvatelům najednou denní dojíždění zabírá mnohem méně času.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.ametro.gr/page/>

Snížení dopravního zatížení v Aténách

CZECHINVEST – INTELIGENTNÍ

INVESTOVÁNÍ ZAČÍNÁ TADY

Investování a rozvoj podnikání patří mezi dvě hlavní aktivity CzechInvestu, agentury, která od roku 1992 zdarma poskytuje služby domácím a zahraničním firmám. Jako taková hrála zásadní roli při realizaci 1 200 investic v hodnotě zhruba 650 miliard Kč (26 miliard €).

V roce 2004 CzechInvest začal přidělovat evropské dotace firmám se sídlem v České republice. Prostřednictvím Operačního programu Průmysl a podnikání (OPPP) agentura CzechInvest přidělila těmto společnostem asi 350 milionů €.

Regionální financování EU ve výši	4,9 milionů € v roce 2007
a dalších	5,09 milionů € v roce 2008

Za hlasem trhu

Zatímco se CzechInvest původně zaměřoval na projekty ve zpracovatelském průmyslu (automobily, elektronika, letectví), v současnosti se zabývá hlavně projekty v oblasti výzkumu a vývoje (technologická střediska) a službami na podporu podnikání (střediska služeb zákazníkům, finanční služby a účetnictví).

Největší projekt má CzechInvest se společností Hyundai. Zcela nový výrobní závod v hodnotě 1 miliardy € vybudovaný na severní Moravě zajistí práci přibližně 12 000 lidem.

Budování dobrého jména

CzechInvest je nyní považován za výchozí bod pro inteligentní investování, neboť dosáhl pověsti nejúčinnějšího zprostředkovacího orgánu v České republice. Jaké jsou tedy klíčové faktory úspěchu CzechInvestu?

- Založení celkem 13 regionálních kanceláří po celé České republice, motto: „směřem k zákazníkovi“. To agentuře umožnilo svým zákazníkům plánovitě poskytovat vysokou úroveň služeb v rámci všech samosprávných regionů země.
- Inovací bylo také vytvoření bezplatné informační linky, která je v provozu již čtyři roky. Tato služba vyřídila více než 33 000 dotazů ohledně evropských dotací.

Alexandra Rudyšarová, generální ředitelka CzechInvestu, podává vysvětlení: „Česká republika nabízí docela silný balíček národních investičních pobídek. Byli jsme schopni vyladit financování EU tak, aby se dalo využít na podporu nejcennějších projektů v oblasti výzkumu a vývoje a investoři to vítají.“

Plnění náročných úkolů

Jedním velkým úkolem, s nímž se musel CzechInvest vypořádat, bylo najít rozpočet pro přijetí nových zaměstnanců pro regionální kanceláře, ale podařilo se mu přesvědčit banky, aby mu potřebné finance poskytly. Pak bylo zapotřebí přijmout odpovídající personál. Jejich vyhledání často zabralo šest měsíců. V ideálním případě měli mít uchazeči ekonomické vzdělání, aby chápali potřeby soukromých firem a rozuměli jim.

Být příkladem

Síť regionálních kanceláří je považována za vysoce profesionální a bude tomu tak i nadále během nového programovacího období 2007–13. V průběhu tohoto období obdrží společnosti podnikající mimo hlavní město z Operačního programu Podnikání a inovace (OPPI) více než 3,6 miliard €.

Ohromný potenciál je spatřován v tom, že by se tento přístup přenesl do jiných souvislostí a zemí za předpokladu, že – jak to ukázal CzechInvest – se nalezne silné a přesvědčivé vedení.

VÍCE INFORMACÍ NA:

www.czechinvest.org

Podpora podnikání v České republice

LAHTI SCIENCE AND BUSINESS PARK – FINSKÉ

USKUPENÍ FIREM V OBLASTI ČISTÝCH TECHNOLOGIÍ

V období 2000–06 obdržel park Lahti Science and Business Park:

855 982 € od EFRR

Celkem 2 463 179 €

Město Lahti, které se nachází v jižním Finsku, bylo jako bývalé centrum těžkého průmyslu vážně zasaženo zhroucením důležitého trhu, Sovětského svazu. Jedna třetina výrobků ze dřeva, kovu a plastů, které město vyrábělo, směřovala přes hranice – po ukončení výroby přestalo prosperovat také město. V Lahti, kterému vévodily tavnice a továrny na výrobu celulózy, však dnes díky finančním prostředkům z EFRR rozkvétá zelený průmysl čistých technologií. V roce 2000 se hospodářství pořád ještě uzpůsobovalo těmto změnám a nezaměstnanost v regionu činila přibližně 12%.

V parku dnes sídlí okolo 120 firem, konsorcium pěti univerzit a korporace působící v oblasti veřejného rozvoje. Takže, kde to vše začalo?

Tajemství úspěchu

Jedním z klíčových cílů strategie pro rozvoj regionu bylo zvýšit a posílit přitažlivost a konkurenceschopnost firem. Byly použity dva přístupy: rozvoj malých a středních podniků a prostředí, v němž fungovaly, a podpora nových technologií a vzdělávání. Právě v tomto okamžiku začala hrát pomoc od EFRR zásadní roli. V rámci této priority EFRR podpořil projekty v oblasti životního prostředí s cílem rozvíjet podnikání, konkurenceschopnost a zaměstnanost prostřednictvím inovací. Podpora rovněž zahrnovala posilování mezinárodních pout.

Ekologické zaměření nového podnikatelského centra

V této souvislosti sehrál důležitou úlohu zeměpis – výzkumný potenciál jezera Vesijärvi přitahoval zájem vědců do oblasti, přičemž v roce 2005 bylo pro Lahti velkým přínosem zřízení regionálního inovačního systému.

Provincie Päijät-Häme měla jasně definované kompetence v oblasti hospodářského rozvoje. Každá Regionální rada upřesnila zaměření svého projektu na konkrétní klíčovou oblast pomocí regionálního programu, který posloužil jako vodítko, a určila jeho dlouhodobou strategii podle daných parametrů. To umožnilo provincii, aby prováděné kroky zaměřila na své silné stránky.

V parku

Science and Business Park, který je na špičce environmentální technologie, funguje jako místo setkání pro výzkum životního prostředí, vzdělávání a podnikání. Koordinuje uskupení firem v oblasti čistých technologií, které se zaměřuje na tyto odborné oblasti: recyklace, materiálová účinnost, energetická účinnost a čištění vod.

Univerzity, firmy, rozvojové organizace, financující organizace a městské úřady – všechny tyto instituce zde nabízejí služby a projekty, které zcela vycházejí z potřeb firem, jež koordinují veškeré činnosti. Majetek parku je z 12% v soukromých rukou.

Spolupracovníci se nebojí investovat peníze. V roce 2009 činil obrát parku 7,2 milionů €, přibližně 0,9 milionu € (12%) bylo financováno EFRR, 2,7 milionů € jinými veřejnými institucemi (ministerstva, organizace Tekes atd.) a ESF (Evropským sociálním fondem), 1,5 milionů € pocházelo od soukromých zainteresovaných stran a 2,1 milionů € od městských úřadů (zejména město Lahti).

Práce pro budoucnost

Díky neustálému důrazu na zvyšování odborných znalostí nyní recyklace a hospodaření s odpadem představují více než 50% podnikání na poli čistých technologií v regionu, přičemž rostoucí význam materiálové účinnosti a uzavřených obvodů v tradičních odvětvích poukazuje na opodstatněnost silného zaměření EFRR na tuto oblast.

Science and Business Park v Lahti se stal hlavním střediskem environmentální technologie ve Finsku. Toto uskupení firem zabývajících se čistými technologiemi přilákalo několik mezinárodních, rychle se rozvíjejících firem. V roce 2006 park přilákal 70 etablovaných společností, 41 podnikatelských inkubátorů firem a přibližně 200 aktivních partnerů podniků. V letech 2005 až 2007 bylo v provincii investováno více než 30 milionů € a vytvořeno na 170 nových pracovních míst.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

HLEDÁNÍ SOULADU POTŘEB ŽEN S POTŘEBAMI MÍSTNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ V SALCBURKU

Ve spolkové zemi, kde mezi 15 starosty nefiguruje jediná žena, se práce vedoucí regionálního projektu pro rovné příležitosti jevila jako velmi náročná. Od doby, kdy do této pozice před osmi lety nastoupila Andrea Schindlerová-Pernerová, došlo ve venkovské oblasti Lungau (Rakousko) k velkému pokroku.

Když byla v roce 2002 jmenována, prakticky neexistovala infrastruktura umožňující ženám sladit pracovní a rodinný život, jako jsou například zařízení poskytující celodenní péči o děti. Čísła z daného období odrážejí tento nedostatek: méně než polovina matek pracovala, přičemž vydělávala necelých 70% platů mužů a více než 80% všech absolventek vysokých škol tento region opustilo.

Pracovní místo Schindlerové-Pernerové, které vzniklo za pomoci prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), mělo tuto situaci napravit.

„Začátek byl těžký,“ říká Schindlerová-Pernerová, když se ohlíží zpět. „Byla jsem jedinou ženou mezi muži, kteří rozhodovali, bez politických pravomocí, zaměstnanců a bez rozpočtu.“ Patriarchální složení nepředstavovalo jedinou výzvu; zcela chybělo i povědomí o celkové koncepci systematického přihlížení k rovnosti pohlaví.

Ale byla rozhodnuta učinit změnu. Sama byla matkou dvou dětí a zažila potíže při sladování pracovního a rodinného života poté, co se po ukončení vysoké školy vrátila do oblasti Lungau: „Kdyby mně moje matka a manžel nepomohli, nemohla bych tu zůstat.“

Školka „Pagitsch Kinderland“ – celodenní, celoroční podniková péče o děti

Během budování školky pro stavební společnost Pagitsch bylo pro Schindlerovou-Pernerovou hnací silou porozumění, pomocná ruka a potřeba péče o děti. Rychle rostoucí firma, která tehdy zaměstnávala asi

160 lidí, ji požádala o pomoc s vyhledáním uchazeček, které měly regionálně pokrýt potřebu zvýšeného počtu zaměstnanců. Po provedení průzkumu, který označil za důležitý stimul náležitou péči o děti, byl zahájen pilotní projekt „Pagitsch Kinderland“.

Projekt, na kterém se finančně podílel EFRR i vnitrostátní zdroje, byl zahájen v roce 2006 a nabídl profesionální denní péči o děti ve věku 2 až 14 let ve skupinkách maximálně 16 dětí, šest dní v týdnu, 12 měsíců v roce. Otevírací hodiny jsou uzpůsobeny potřebám pracujících rodičů.

FINANCOVÁNÍ ŠKOLKY „PAGITSCH KINDERLAND“

- Celkový rozpočet projektu na jeden rok (2006): 105 000 €
- Příspěvek EFRR: 47 250 € (45%)
- Jiné zdroje financování:
Zdroje spolkové země Salcbursko: 15 750 €

I když se začalo s jednou skupinkou, úspěch byl takový, že se v roce 2008 vytvořila druhá skupina. Jenom v roce 2009 firma Pagitsch přijala 11 žen s dětmi.

Projekt získal od spolkové země Salcbursko a rakouského spolkového ministerstva hospodářství několik ocenění za podporu rovných příležitostí a sociální odpovědnosti podniků.

„Lungauer Frauen Netzwerk“ – podpora žen pomocí vytváření sítí

Protože Schindlerová-Pernerová považovala vytváření sítí mezi ženami, které se věnovaly zohledňování rovnosti pohlaví, za užitečné, začala organizovat různá setkání, která vedla ke vzniku sítě žen z Lungau „Lungauer Frauen Netzwerk“. Po roce intenzivních příprav tato síť úspěšně zažádala o financování v rámci programu LEADER+.

Prostřednictvím akcí, školení, výměn informací a prezentace v médiích se této síti podařilo posílit úlohu žen v rozhodovacích procesech a zvýšit všeobecné povědomí o otázkách rovnosti pohlaví.

FINANCOVÁNÍ LUNGAUER FRAUEN NETZWERK

- Celkový rozpočet projektu na tři roky (2003–06): 39 000 €
- Příspěvek EZOF: 20 670 € (53%)

O krok vpřed

Případová studie ze Salcburku ukazuje, že uplatnění genderového hlediska ve všech politikách a ve všech fázích politiky může mít příznivé důsledky pro regionální rozvoj za předpokladu, že toto hledisko podpoří subjekty zabývající se rovnými příležitostmi, které jsou silně politicky angažované. Tento region dosáhl solidních výsledků v oblasti rovnosti pohlaví ne kvůli tomu, že byla horizontální prioritou, ale díky vytvoření prováděcího orgánu (dva iniciátoři projektu o rovnosti pohlaví).

Je Schindlerová-Pernerová spokojena s dosavadními výsledky? „Jdeme správným směrem, ale před sebou máme ještě dlouhou cestu,“ říká. Dlouhodobý závazek je pro zavedení rovných příležitostí v regionu nezbytný.

VÍCE INFORMACÍ NA:

- <http://www.lungauerfrauennetzwerk.at/>
- <http://www.pagitsch.at/>

HODNOCENÍ – JAKÝCH METOD POUŽÍT?

Výběr metod je rozhodujícím krokem poté, co bylo rozhodnuto o tématu určitého hodnocení a jeho hlavních otázkách. Metody jsou důležité nejen pro osoby či firmy, které provádějí hodnocení, ale všechny obce, regiony nebo správní orgány zadávající hodnocení by měly mít alespoň přehled o dostupných nástrojích a jejich možnostech a omezeních. V neposlední řadě platí, že se metody liší v míře techničnosti a nákladech.

Použití vhodných metod bylo obzvláště důležité ve chvíli, kdy se GŘ pro regionální politiku připravovalo na hodnocení *ex post* za období 2000–06, ve kterém se ve všech 25 členských státech uskutečnilo více než 230 programů v rámci Cílů 1 a 2 o různé velikosti (od 6 milionů € do 6 miliard €!) a s různým obsahem. Aby bylo možné provést hodnocení vysoké kvality, jedním z prvních rozhodnutí bylo vybrat klíčové oblasti intervence a přizpůsobit otázky a metody těmto tématům. Výběr témat navíc přilákal akademiky a poradce specializované na různá odvětví.

Výběr správných metod hodnocení je důležitý. Žádná metoda však nemůže najít odpověď na všechny otázky. Metody závisejí na pokládaných otázkách, datech a uživateli. Každá metoda má svá omezení, není bezchybná a zachycuje pouze malou část našich složitých společností.

Odpovědnost: za co jsme utratili peníze?

Dobrá tvorba politiky vyžaduje řádné podávání zpráv a řádné účetnictví. Tvůrci politik chtějí vědět, čeho bylo podporou ze strukturálních fondů dosaženo (např. kolika začínajícím podnikům se dostalo podpory). V současné době většina programů takové údaje shromažďuje jako výstupní ukazatele. Úplně prvním úkolem pro hodnocení *ex post* je nashromáždít informace o fyzických dopadech programů. Nejedná se ještě o hodnocení, ale o první stavební kámen, a jde o informaci, kterou vyžadují tvůrci politik. Hodnotící týmy využily informací z monitorovacích systémů členských států. Brzo se ukázalo, že tyto informace – i když velmi hodnotné pro jednotlivé programy – vykazovaly mnoho nedostatků, pokud jde o získání celkové představy o situaci ve všech členských státech. Více informací pro hlavní oblasti intervence poskytl průzkumy.

Kvalitativní metody: Uspokojily programy politiky soudržnosti opravdové potřeby? Jaká je skutečnost, která se skrývá za programy? Proč některé fungovaly lépe než jiné?

Čísla sama o sobě nedostačují k tomu, aby přesvědčila daňové poplatníky a tvůrce politik o řádném investování veřejných prostředků. Proto hodnocení *ex post* často využívá případových studií. Do hodnocení bylo zahrnuto celkem 84 případových studií a 39 příkladů osvědčených postupů. Většina hodnotících týmů vedla rozhovory se zainteresovanými stranami, aby získala informace a ověřila zjištění. Tyto kvalitativní studie mohou poskytovat vedle vyčíslitelných účinků mnoho jiných informací, které jsou užitečné pro tvůrce politik a občany, pokud jde o porozumění dopadu veřejných politik v místě.

Tyto metody se snaží zodpovědět otázku, proč daný soubor intervencí vyvolává zamýšlené i nezamýšlené účinky, pro koho a v jakých souvislostech. Tento přístup nevede k získání číselného údaje, jeho výsledkem je příběh. Je založen na myšlence teorie změny. Proto se tato skupina metod také nazývá teoretické hodnocení dopadu.

Testování hodnocení kontrafaktuálního dopadu pro programy EFRR

Existuje řada metod, které jsou mimořádně oblíbené a přijímané v přírodních a společenských vědách, ale nebyly ve větší míře používány pro hodnocení programů EFRR – hodnocení kontrafaktuálního dopadu. Podstatou kontrafaktuálních metod je zrekonstruovat situaci, která by nastala, kdyby nedošlo k intervenci.

Protože programy regionálního rozvoje nelze reprodukovat v kontrolovaných podmínkách, jako je tomu u fyzikálních či chemických pokusů, je jediným způsobem, jak nalézt alespoň přibližnou odpověď na tuto otázku, vytvořit kontrolní skupiny.

Například u programu na podporu začínajících podniků má význam porovnat vývoj u firem, které získaly veřejné prostředky se

Řádné účetnictví znamená dobrou tvorbu politiky

PŘEHLED METOD HODNOCENÍ S PŘÍKLADY

HODNOCENÍ KONTRAFAKTUÁLNÍHO DOPADU

Funguje program?

- Náhodný řízený pokus
- Rozdíl v rozdílu
- Koncepce diskontinuity
- Srovnávací metody
- Nástrojové proměnné

MODELOVÁNÍ

- Makroekonomické modely (např. HERMIN, QUEST)
- Odvětvové modely (např. TRANSTOOLS)
- Analýza vstupů a výstupů
- Matice sociálního účetnictví

skupinou firem bez této podpory. V nejlepším případě, což lze však zřídka praktikovat v případě politiky soudržnosti, to lze provést náhodným výběrem příjemců z velké skupiny uchazečů.

Jiné postupy umožňují vytvářet kontrolní skupiny (např. rozdíl v rozdílu, srovnávací postupy). Několik z nich bylo testováno ve studii o investiční podpoře firmám v německé oblasti Cíle 1. Studie prokázala, že tento nástroj vedl k dalším investicím v podporovaných firmách. Dále je možné podat příčinný výklad těchto rozdílů, a to na základě empirických poznatků a jistých předpokladů.

Vytváření modelů – ucelenější obraz

Všechny dosud zmíněné metody nahlíží na výsledky programů v relativně úzkém smyslu. Nemohou podat celkový obraz hospodářství, včetně interakce určitého programu s ekonomikou. Na tuto otázku mohou pomoci najít odpověď modely. Jejich cílem je kopírovat hlavní mechanismy celého hospodářského systému, který se může skládat z regionu či státu. Model si například může položit otázku, zda podporované začínající podniky skutečně vytvořily v hospodářství nová pracovní místa, nebo zda pouze vytlačily nepodporované firmy z trhu.

Hodnocení *ex post* používalo dva různé makroekonomické modely pro regiony Cíle 1: HERMIN a QUEST. Jejich simulace vysvětlují účinek programů politiky soudržnosti na hrubý domácí produkt, zaměstnanost či akciový kapitál hospodářství.

Modely lze rovněž omezit jen na jedno odvětví. V tomto hodnocení GR pro regionální politiku a Společné výzkumné středisko Komise testovaly odvětvový dopravní model (TRANSTOOLS).

Při používání výsledků modelování je důležité mít stále na vědomí, že modely představují zjednodušení reality přes

TEORETICKÉ HODNOCENÍ

Proč program funguje?

- Průzkumy mezi příjemci
- Případové studie, rozhovory
- Realistické hodnocení
- Participační hodnocení

POSOUZENÍ ALTERNATIV

- Analýza nákladů a přínosů
- Analýza efektivnosti nákladů
- Analýza o více kritériích
- Kontingentní hodnocení

všechny použité působivé matematické výpočty. Zjednodušení a předpoklady zabudované do modelu musí být pro uživatele jednoznačné, jinak mohou modely vytvářet matoucí dojem „přesnosti“.

Jak čelit konkurujícím si možnostem?

Tvůrci politik často čelí situacím, ve kterých alternativní projekty nebo programy soutěží o financování. V této oblasti je nejznámější technikou analýza nákladů a přínosů. Chce podpořit rozhodnutí o veřejném projektu tím, že zvažuje všechny náklady a výhody daného projektu – a výsledky porovnává s jinými projekty. Aby bylo toto porovnání možné, jsou náklady a přínosy vyjádřeny v penězích. V současné době GR pro regionální politiku testuje přínosnost těchto analýz po dokončení projektů u těch, které obdržely podporu z Fondu soudržnosti v letech 2000–06.

Jak postupovat vpřed

Evropská komise nemůže sama o sobě podat všechny důkazy o fungování politiky soudržnosti. Proto podporuje členské státy, aby samy ve svých hodnoceních používaly některé z důležitějších metod. Čím větší počet hodnocení, která přinášejí spolehlivé důkazy o různých aspektech politiky, budeme mít, tím lépe si budeme schopni udělat představu o celkové výkonnosti této politiky.

Shrme-li to: neexistuje univerzální postup, který by jednoduchým způsobem určil, zda programy politiky soudržnosti byly úspěšné či neúspěšné. Avšak hodnocení vycházející z různých metod mohou přinést důkazy, které budou svědčit o úspěchu.

DALŠÍ INFORMACE NAJDETE V SOUHRNU METOD („METHODS SOURCEBOOK“) OD EVALSED:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/index_en.htm

HODNOCENÍ POSILUJE POLITIKU

SOUDRŽNOSTI

Hodnocení je zapracováno do politiky soudržnosti odshora dolů. Když evropští činitelé rozhodnou o rozpočtu pro tuto politiku, je třeba toto rozhodnutí převést do cílů a plánů na úrovni členských států, regionů a nakonec i projektů. Jasně cíle a plány na každé z úrovní mohou prokázat, jak projekty přispívají k dosažení evropských cílů pro hospodářský, sociální a územní rozvoj. Hodnocení pomáhá jak při určování cílů, tak při zjišťování, zda tyto cíle byly splněny.

Regiony mají za úkol vyhodnocovat své programy, aby zjistily, zda pracují podle plánu, a v případě, že tomu tak není, provádějí nutná zlepšení. V období 2007–13 mají regionální a vnitrostátní orgány obrovskou svobodu v rozhodování o tom, co a kdy vyhodnotí. Hlavní je, aby hodnocení splňovala jejich potřeby: potřebují-li dosáhnout určitých výsledků, je pravděpodobnější, že je využijí!

V této rubrice nám koordinátoři programu ve čtyřech částech EU – Francii, Polsku, Severním Poryní-Vestfálsku v Německu a Rakousku – řeknou, jak jim hodnocení pomáhá uskutečňovat účinné programy, které splňují cíle politiky soudržnosti.

FRANCIE

Politika regionálního rozvoje ve Francii je tradičně centralizovaná. Za posledních 20 let se přístup k vnitrostátnímu plánování vyvíjel směrem k decentralizaci a větší odpovědnosti místních orgánů. Kromě toho od roku 2000 narůstá potřeba lepší koordinace mezi programy EFRR a Contrats de plan Etat-Région (CPER), což jsou plánovací smlouvy mezi státem a regionem, které zavedla decentralizační politika uplatňovaná ve Francii v 80. letech.

K dosažení stanoveného cíle tyto plány mezi státem a regionem navázaly na sedmileté programové období programů EFRR (2000–06). Cílem bylo podpořit ucelenější kroky a zvýšit kumulativní účinek domácích a evropských fondů. Během tohoto období zvýšilo hodnocení hodnotu plánovacích smluv mezi státem a regionem v tom, že zavedlo nové postupy, jako je hodnocení v polovině období, a přispělo ke zkvalitnění hodnocení jak ve státní, tak i regionální správě. Soudržnost s programem EFRR v daném období dále zvýšilo zavedením hodnocení *ex ante* u zmíněných plánovacích smluv mezi státem a regionem, zřízením společných regionálních výborů pro hodnocení a prováděním společných hodnocení u programů EFRR a smluv CPER.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.datar.gouv.fr/>

Francouzský vnitrostátní orgán DATAR, který má na starosti územní plánování a politiky regionálního rozvoje, pomáhá při vymezování národní strategie. Je odpovědný za proces a koordinaci hodnocení programů EFRR a smluv CPER, navrhuje metodiky a vypracovává národní tematická hodnocení. Na národní úrovni za monitorování a hodnocení odpovídají prefektury spolu s regionálními samosprávami (s výjimkou regionálního orgánu Alsaska, který byl touto úlohou pověřen).

Kvůli složitému institucionálnímu dělení úkolů mezi regiony a centrální úrovní je monitorování vnitrostátních a regionálních programů skutečnou výzvou. Před rokem 2000 používaly regiony svůj vlastní systém monitorování, který nebyl vždy slučitelný se systémem používaným na centrální úrovni, což znemožňovalo konsolidaci dat, které shromáždily regiony. V letech 2000–06 byl zaveden systém PRESAGE pro finanční monitorování programů, které spolufinancoval EFRR. Co se týče hodnocení, tento systém byl rozšířen, aby pokryl monitorování činností CPER v daném období. Ačkoliv je monitorování často požadováno za administrativní zátěž, posloužilo jako užitečný vzdělávací nástroj jak pro partnery projektu, tak pro regionální orgány.

POLSKO

Před svým přistoupením do EU v roce 2004 Polsko čelilo obrovskému úkolu vytvořit na zelené louce systémy pro posuzování dopadu investičních programů. Spolu s ostatními novými členskými státy bylo třeba zavést institucionální struktury a kapacity ještě před tím, než mohlo dojít k jakémukoliv hodnocení. Zdálo se, že jde o kolosální úkol. Dnes však jde Národní oddělení pro hodnocení (National Evaluation Unit) od úspěchu k úspěchu a to, co začalo jako povinnost kontroly programů, se nyní stává příkladem moderního řízení ve veřejné správě.

První kroky na této cestě byly podniknuty v roce 2004, kdy byly vyvíjeny intenzivní snahy o vytvoření silných institucí a vyškolení úředníků v technikách hodnocení. Do roku 2006 došlo k velkému pokroku, a mohla tak být provedena hodnocení

ex ante u programů na období 2007–13. Úředníci se dále mohli ptát na obecnější otázky, jak posuzovat dopady, kdo by za to měl být odpovědný a jak nejlépe šířit výsledky jejich zjištění. Hodnocení má nyní podobu trvale probíhajících, integrovaných studií a sběru dat, které odhalují skutečný hospodářský dopad jednotlivých projektů a širších, horizontálních cílů programů regionálního rozvoje.

Protože se polským hodnotitelům podařilo v krátkém čase dosáhnout mnohého, chtějí nadšeně sdílet své vědomosti a udržovat dynamiku pokroku. Všichni, kterých se to týká, jsou odhodláni informovat o výsledcích své práce a rozšířit je prostřednictvím konferencí, internetu, zpráv a databází dostupných veřejnosti.

I nadále je středem jejich práce školení v postupech pro hodnocení a zlepšování těchto technik. Financování EU zajistilo, že proces hodnocení se může vyvíjet nepřetržitě prostřednictvím nových vzdělávacích příležitostí a zajištěním zdrojů pro výzkum v této oblasti. Tuto činnost doplňují konzultace s externími odborníky a prospěch z narůstající mezinárodní spolupráce. Díky silnému spojení zdrojů a ctíždosti si hodnocení v Polsku rychle získává záviděníhodné renomé.

VÍCE INFORMACÍ NA:

Polsko – <http://www.mg.gov.pl/English>

Financování obnovitelných zdrojů na ostrově Réunion

“ Co začalo jako povinnost kontroly programů, se nyní stává příkladem moderního řízení ve veřejné správě. “

SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO, NĚMECKO

Dlouhodobé zkušenosti s monitorováním programů v Německu poskytují pevný základ pro stále širší záběr ukazatelů, které se dnes sledují. V Severním Porýní-Vestfálsku hodnotitelé programů pomocí finančních údajů a dat o zaměstnanosti vyhodnocují celkovou situaci, pokud jde o dopad regionálního rozvoje. Získávají tak informace o tom, jak řada projektů přispívá k vytváření pracovních míst, inovacím, zakládání nových firem a příležitostem k odbornému vzdělávání.

Když se podíváme dále na horizontální cíle, v procesu hodnocení se rovněž měří přínosy v oblasti životního prostředí a rovných příležitostí. Martin Hennicke, vedoucí řídicího orgánu na ministerstvu pro hospodářské záležitosti a energetiku Severního Porýní-Vestfálska, je přesvědčen, že: „nepřetržitě monitorování a hodnocení je základem pro transparentnost, efektivitu a účinnost“.

Každý projektový návrh musí uvádět podrobné zdůvodnění pro financování z hlediska očekávaných hospodářských, sociálních a environmentálních výhod. Toto velké množství informací přináší po určité době plody, čím podrobnější jsou očekávané výhody, tím užitečnější jsou v neustálém procesu hodnocení a stanovování konkrétních milníků.

U některých složitých programů, zejména těch, které vyžadují nové nástroje financování, se po ukončení projektu provede podrobné posouzení. V těchto případech se hodnotitelé dívají na kvantitativní údaje týkající se výsledků projektů, jakož i na kvalitativnější posouzení úrovně inovace a sociálního zlepšení. Někdy jsou povolány externí týmy, aby odborný posudek v určitých oblastech vylepšily, díky čemuž se lépe měří pokrok v širších tematických cílech, jako je strategie ochrany klimatu. Všechny tyto prvky lze nyní spojit dohromady ve spolehlivém a vlivném procesu hodnocení, který ukazuje optimální nákladovost napříč řadou opatření a je základem pro neustálé dílčí úpravy při řízení budoucích projektů.

VÍCE INFORMACÍ NA:

Severní Porýní-Vestfálsko

<http://www.economy.nrw.de/grundsatz/nrwineu/index.php>

RAKOUSKO

Hnací silou v oblasti hodnocení v Rakousku bylo nové nařízení pro strukturální fondy EU, které podpořilo otevřenější, logičtější přístup.

Systematické hodnocení, které je nezbytným předpokladem pro procesně orientované systémy hodnocení, vyžaduje sdílení vědomostí a vytváření sítí zajišťujících sdílení nabytých zkušeností.

V období 2000–06 byl vytvořen nový nástroj pro zlepšení komunikace a koordinace procesu hodnocení. Jednalo se koordinační a pracovní platformu, KAP-EVA, která vznikla včas, aby mohla těžit ze specifických, povinných střednědobých hodnocení.

Jakožto součást střednědobého hodnocení byla v roce 2003 hodnocena hornorakouská výzkumná společnost Profactor s ohledem na regionální účinky jejich výzkumných projektů spolufinancovaných EU. Proces se detailně zabýval dopadem projektu na inovační potenciál místních a regionálních malých a středních podniků, rozvoj infrastruktur orientovaných na inovace a zlepšování přenosu technologií.

Třebaže se našly věci, které by se daly zlepšit, jako je například podpora méně inovačních podniků v přístupu k know-how v oblasti výzkumu a vývoje, hodnocení společnosti Profactor potvrdilo pozitivní účinky projektů spolufinancovaných EU.

Přístup k hodnocení se v letech 2007–13 dále rozvíjel díky zřízení integrovaného strategického monitorovacího procesu „STRAT. ATplus“. Na základě kvantitativně vedené pilotní studie (období sledování 1995–2007) byly učiněny následující závěry: podporované regiony (v období 1995–2007) se rozvíjejí lépe, co se týče zaměstnanosti a pracovního trhu a dosáhly většího pokroku ve srovnání s regiony, které nejsou podporovány. Počet decentralizovaných aktivačních struktur a vytvoření regionálních zprostředkovatelských zařízení zlepšily podmínky pro rozvoj v regionech. Proces strategického monitorování plně podporuje zásadu partnerství a vyzdvihuje strategický vývoj v regionech z pohledu různých fondů.

VÍCE INFORMACÍ NA:

Rakousko – www.oerok.gv.at

“ Dlouhodobé zkušenosti s monitorováním programů v Německu poskytují pevný základ pro stále širší záběr ukazatelů, které se dnes sledují. “

Projekt „Profactor“ je dokladem přínosu fondů EU

SEZNAMTE SE S KOMISAŘEM HAHNEM, NOVÝM KOMISAŘEM EU PRO REGIONÁLNÍ POLITIKU

Co považujete za klíčové úkoly ve Vaší nové roli komisaře pro regionální politiku?

Ze všeho nejdřív mně dovoluji říct, že jmenováním do tohoto úřadu se cítím poctěn. Řízení regionální politiky EU – jednoho z největších úspěchů evropské integrace – je obrovská výzva sama o sobě a těším se na to, že budu pokračovat v dobře započaté práci mých předchůdců.

Podle mě je třeba rozvíjet regionální ekonomiky, které budou více vycházet z vědomostí, budou inovační a udržitelné. Finanční krize a následný hospodářský pokles zasáhl všechny oblasti v celé Unii. Má nadále obrovský dopad na hospodářský vývoj a zaměstnanost. Budeme-li investovat ještě více regionálních finančních prostředků do výzkumu, inovací a vzdělávání, můžeme přispět ke konkurenceschopnosti a inovaci v našich regionech, které nám na oplátku pomohou, abychom vyšli z hospodářské krize posílení.

Je také třeba zajistit, aby se naše politiky více než kdy předtím zaměřily na dosahování hmatatelných výsledků a vytváření pracovních míst. V našem úzce propojeném světě povede dosažení růstu v jednom regionu k novým pracovním místům v jiném. Regionální investice jsou nakonec podstatou evropského pokroku.

Zavázal jste se, že z cílů regionální politiky učiníte klíčové aspekty strategie EU do roku 2020 – je to reálný cíl?

Jedním z mých klíčových cílů je zajistit, aby politika soudržnosti EU byla úzce svázaná s evropskou strategií do roku 2020. To je hlavní priorita. Tato strategie vytyčí rámec pro hospodářský, sociální a environmentální rozvoj EU pro příští desetiletí. Vzhledem k současnému hospodářskému klimatu nebude plnění těchto cílů snadným úkolem. Nicméně díky jejímu integrovanému rámci pro investování, osvědčenému systému realizace a pocitu odpovědnosti v místě, politika soudržnosti může a bude jedním z hlavních prostředků realizace strategie Evropa 2020.

Nyní zodpovídáte za jeden z největších rozpočtů v Evropské unii – jak zajistíte důsledné posouzení dopadu této politiky?

Politika v hodnotě 50 miliard € ročně určitě představuje spoustu peněz! Posuzování dopadu těchto investic, zjišťování, co funguje a proč to funguje, je samozřejmě pro její úspěch rozhodující. Pevně věřím, že politika soudržnosti se musí soustředit více na výsledky, přičemž by kritéria pro její provádění měla odrážet povahu zásahů a cíle politiky.

Politika soudržnosti již podpořila miliony projektů. Tyto projekty jsou dokladem toho, jak trvalé investice do infrastruktury, zlepšování kvality životního prostředí, inovací, rozvoje podnikání a kvalifikace lidí mají pro občany v celé EU skutečný přínos. Informování veřejnosti o tom, čeho bylo dosaženo z peněz daňových poplatníků, je nejen nutností, ale i základním kamenem demokratické odpovědnosti. Proto se musíme zcela ujistit, že disponujeme nejlepšími systémy kontroly, aby daňový poplatník věděl, že jsou peníze dobře vynakládány.

To bude vyžadovat ještě přísnější monitorování a vyhodnocování a závazek vzdělávat se v rámci partnerství. Větší zaměření na výkonnost, cíle a výsledky bude zřejmě muset být spojeno s pobídkami a podmínkami, aby se podpořila kvalita.

O budoucnosti politiky soudržnosti se hodně diskutovalo – jaký je Váš osobní názor na některé z klíčových projednávaných otázek?

V souvislosti se strategií EU do roku 2020 a přezkumem rozpočtu bude rok 2010 v mnoha ohledech stěžejním rokem pro položení základů budoucí politiky soudržnosti. Jedním z mých nejdůležitějších úkolů bude formulovat politiku pro období po roce 2013 tak, aby mohla podporovat evropské regiony tváří v tvář novým výzvám a při posunu k hospodářství budoucnost.

Evropský projekt hospodářské integrace je určen pro všechny – proto by měla být politika soudržnosti politikou pro všechny regiony. Abychom však mohli zvýšit účinnost této politiky, musíme zaměřit budoucí podporu na omezený počet priorit v souladu se strategií Evropa 2020 a zabránit dalšímu množení a štěpení financí Společenství. Toho dosáhneme, když zjednodušíme pravidla této politiky a více se zaměříme na výsledky, když budeme spolupracovat na všech úrovních s cílem spojit evropské prostředky s místními, regionálními, národními či soukromými rozpočty, abychom investice maximálně využili.

Generální ředitelství pro regionální politiku podporuje rozvíjení hodnotící kapacity v členských státech a regionech tím, že poskytuje poradenství a návod k metodám hodnocení a dobrým příkladům. Cílem je pomáhat státním a regionálním správám zlepšovat přesnost a kvalitu jejich hodnocení. Činíme tak prostřednictvím různých pracovních dokumentů a pokynů, akcí zaměřených na hodnocení a dvou hodnotících sítí.

Hodnotící síť členských států:

Hodnotící síť členských států je fórem pro jednání mezi Evropskou komisí (generální ředitelství pro regionální politiku) a členskými státy o otázkách týkajících se hodnocení politiky soudržnosti. Této síti předsedá Oddělení pro hodnocení GR pro regionální politiku. Členové sítě se scházejí dvakrát či třikrát ročně, aby projednali metody hodnocení, osvědčené postupy, výsledky hodnocení a jejich použití.

Sít si klade za cíl usnadnit výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi členskými státy, aby se posílila hodnotící kapacita v celé Evropské unii. Hodnotící síť zahrnuje zástupce členských států, kteří zodpovídají za hodnocení politiky soudržnosti, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti.

Z programu zasedání ve dnech 25.–26. února 2010:

- Národní strategické zprávy: přehled hlavních ukazatelů a výsledků hodnocení
- Hlavní ukazatele: organizace pilotní akce a informace o výročních zprávách 2010
- Aktualizace a prezentace konečných výsledků hodnocení *ex post* Cílů 1 a 2 za období 2000–06 ze strany GR REGIO:
 - Strukturální změna a globalizace
 - Doprava
 - Životní prostředí a změna klimatu
- Aktuální informace o hodnocení *ex post* Fondu soudržnosti a nástroje ISPA
- Prezentace výsledků hodnocení z Polska (o podpoře podnikání a kontrolních skupinách)
- Prezentace výsledků hodnocení ze Švédska a nedávné zveřejnění pokračujících hodnocení

Hodnotící síť odborníků

Cílem této nové iniciativy je každoročně získat veškeré dostupné doklady o fungování politiky soudržnosti a vypracovat výroční zprávu pro každý členský stát. První zprávy budou zveřejněny na konci roku 2010.

Tato odborníků, která začala fungovat na začátku roku 2010, shrne doklady o uskutečňování politiky soudržnosti v období 2007–13 tak, že se zaměří na fyzické a finanční provádění operačních programů. Zanalyzuje fakta vzešlá z hodnocení provedených v členských státech.

Podle stávajících předpisů členské státy zodpovídají za hodnocení během programového období v souladu s jejich potřebami a prioritami. Za posledních několik let členské státy vypracovávají plány pro hodnocení a mnohé z nich zahájily hodnocení, která nabízejí nový pohled na provádění programů. Hodnotící síť odborníků zanalyzuje výsledky těchto studií v každém členském státě.

Dalším cílem této sítě je určit příklady osvědčených postupů při hodnocení (zajímavé metody, kvalitní údaje a tak dále). Studie, které budou užitečné a zajímavé pro ostatní členské státy, budou k dispozici v on-line knihovně na internetových stránkách Info regio, kde budou mít uživatelé možnost vyhledávat hodnotící studie podle různých kritérií.

Zaměření na inovace v roce 2010

V souladu s obnovenou Lisabonskou strategií politika soudržnosti zdůrazňuje potřebu investovat do inovací, aby se v Evropě podpořila konkurenceschopnost, růst a zaměstnanost. Čtvrtina rozpočtu EFRR na období 2007–13, 85 miliard €, je určena na činnosti podporující inovace. Práce této sítě odborníků povede k porozumění opatřením, která podporuje EFRR, a relativnímu důrazu na inovační rozměr v každém členském státě.

Obsahují národní inovační politiky regionální rozměr a jak programy EFRR přispívají k regionálním a národním inovačním politikám? To jsou jen některé z hlavních otázek, jimiž se budou zabývat odborníci v každém členském státě. Cílem je pochopit, jakým způsobem by programy politiky soudržnosti mohly přispět ke zlepšení inovačního potenciálu EU.

EVALSED

EVALSED je on-line zdrojem poskytujícím návod k tomu, jak navrhovat a provádět hodnocení a jak zajistit jejich kvalitu. EVALSED, který byl původně určen pro rozhodovací subjekty – zejména ty, které navrhují a řídí hodnocení – je praktickým nástrojem, jehož cílem je přispět k rozhodování o politikách socioekonomického rozvoje.

Definuje úlohu hodnocení v socioekonomickém rozvoji, diskutuje o různých způsobech rozvíjení hodnotící kapacity a vypracovává metody hodnocení. EVALSED se tradičně zaměřuje na hodnocení programů. Zkušenosti s pokračujícím hodnocením za období 2007–13 a tematické hodnocení *ex post* za období 2000–06 rovněž dokládají větší potenciál pro hodnocení témat či zásahů za účelem dosažení důvěryhodných výsledků. Na základě těchto nedávných zkušeností s hodnocením byla aktualizována instruktážní část on-line zdroje EVALSED, který byl rovněž vytištěn, aby podporoval a zlepšoval postupy hodnocení v EU.

EVALSED SE SKLÁDÁ ZE DVOU ČÁSTÍ:

Návod: určen pro běžné uživatele a čtenáře

2 prameny (sourcebooks): mají obzvláštní význam pro odborníky a osoby, které chtějí předat nebo získat hodnotící dovednosti

- Metody a techniky
- Budování kapacit

Celková struktura pramenu (sourcebook), který se týká metod a technik hodnocení, byla nedávno aktualizována, přičemž byly zveřejněny nové oddíly o makroekonomických modelech a vyhodnocení kontrafaktuálního dopadu. V roce 2010 se plánuje podrobnější přezkoumání návodu a pramenů tak, aby se dále rozvíjel a aktualizoval jejich obsah.

Konference o hodnocení

V listopadu 2009 se v polské Varšavě konala významná mezinárodní konference na téma „Nové metody pro hodnocení politiky soudržnosti: Podpora odpovědnosti a vzdělávání“. Tématem konference bylo používání metod hodnocení, které přinesou důvěryhodné doklady o výkonnosti politiky soudržnosti. Na konferenci přijelo na 500 účastníků ze všech členských zemí i mimo ně, včetně tvůrců politik, osob odpovědných za hodnocení programů politiky soudržnosti na vnitrostátní a regionální úrovni, hodnotitelů a zástupců akademické obce.

Jedním z klíčových výstupů je to, že v hodnocení musí být zahrnuty dopady politiky soudržnosti, což je dvoustranný proces: Komise nemůže předkládat doklady o výkonnosti politiky sama – hodnotící doklady musí předkládat také členské státy a regiony. V různých oblastech zasahování by se měly používat přímé metody hodnocení.

Ze dvou dnů prezentací, diskuzí a seminářů o jednotlivých metodách hodnocení jednoznačně vyplynula potřeba politické debaty o výkonnosti této politiky. Konference byla příhodnou možností pro některé přední evropské politiky a hodnotitele zamyslet se nad tím, co by Komise, členské státy a hodnotitelé měli udělat, aby hodnocení vedlo a přispělo k debatě o této politice. Pokud chceme politiku, která přináší výsledky, a pokud chceme být schopni tyto výsledky doložit pomocí hodnocení, musíme mít také jasno v tom, jaké jsou cíle této politiky – a nepřetěžovat ji nadměrným počtem cílů.

VÍCE INFORMACÍ NA:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/index_en.htm

V každém vydání Panorama zjišťuje osud dvou projektů z pohledu lidí, kteří je řídí. Všímáme si úspěchů i neúspěchů při řízení projektů financovaných EFRR: zjišťujeme problémy a sdílíme řešení.

PROJEKT

1

O PROJEKTU „DLOUHOVĚKOST“

Fakta a čísla

Do projektu Dlouhověkost bude od ledna roku 2009 do ledna roku 2012 investováno přibližně 2,3 milionů €.

Výstavba pro život

Ohled na životní prostředí se stává jedním z hlavních znaků projektování nových moderních obytných budov v regionu Baltského moře částečně i díky projektu Dlouhověkost. Projekt uplatňuje postupy, inovační technologie, jednotné postupy a směrnice s cílem naplánovat a vybudovat prototyp udržitelných, energeticky účinných obytných budov šetřících zdroje.

Vědomosti získané během tohoto procesu se přenesou do Dánska, Německa, Litvy, Polska a Ruska. Očekává se, že sdílení vědomostí sníží rozdíly, co se týče postupů, technologií, procedur a pravidel, a povede tak k výstavbě obytných budov šetrnějších k životnímu prostředí.

V zákulisí – řízení projektu EFRR

Seznamte se s vedoucím projektu Klausem Rückertem

Klaus Rückert je hlavním partnerem tohoto projektu. Rückert, který je profesorem v oboru projektování, stavitelství a výstavby v Ústavu pro architekturu (Institute for Architecture, IFA) na Technické univerzitě v Berlíně (Technische Universität), považuje rozšíření své oblasti výzkumu o země, jako je Mexiko, Čína, Afghánistán a Írán, až po evropský region Baltského moře za „krátký krok“. Přijal důležitou úlohu vyhledávat partnery a sepsat návrh úspěšného projektu pro program INTERREG IV B.

Nedávný státní svátek v Litvě poskytnul koordinátorce projektu Marii Kiefelové příležitost k tomu, aby rozeslala blahopřání partnerům projektu a tamním sdružením, „Pro projekt je opravdu důležité, aby lidé cítili, že jsou oceňováni a informováni“, vysvětluje. Potřeba poskytovat každému aktuální informace je naléhavá vzhledem k tomu, že máme partnery v různých zemích, kvalifikované týmy v různých oblastech odbornosti a že se uplatňují směrnice EU týkající se aktivit v regionu Baltského moře, které byly vydány již ve své čtvrté podobě.

Když Kiefelová na posledním semináři projektu představila průběžnou zprávu řídicímu výboru, který rovněž určil hlavní úkoly pro příští vykazované období, byla ráda, že všechna doporučení byla přijata. Samotná zpráva a doprovodná prezentace byly odeslány všem partnerům projektu, „Nechceme, aby se někdo cítil jako páté kolo u vozu“, říká Kiefelová.

V případě, že by se řízení projektu pro region Baltského moře podporovaného EFRR stalo příliš složitým, Kiefelová má po ruce neocenitelné zdroje. Společný technický sekretariát EU má sídlo v německém Rostocku, „Umí zodpovědět každou otázku, která mě napadne. Tato služba je neocenitelná“, dodává.

Vzhledem k tomu, že se jedná o první projekt, který bude financován EFRR v první výzvě posledního programu, vedoucí projektu mají důvod cítit se pyšní na to, čeho bylo dosaženo. A co je podle Kiefelové klíčem k úspěšnému projektu v regionu Baltského moře? „Mezi hlavním partnerem a Společným technickým sekretariátem musí existovat důvěra“, říká.

Úspěšné výsledky

Vzhledem k tomu, že projekt probíhá hladce, lze se zaměřit na předpokládané výsledky. Hlavním cílem je vytvořit novou budovu vyprojektovanou na zelené louce, která by byla schválena jako udržitelná a kterou budou používat regionální a vnitrostátní orgány a orgány na úrovni EU, projektanti, bytová družstva, developeři, společnosti a malé podniky. A jakmile jedna budova bude hotova a v provozu, je zde naděje, že se vybudují další.

Když jsme se Rückerta zeptali na závažnější překážky ohrožující realizaci projektu, odpověděl: „Samozřejmě, že je potřeba vyvinout určité úsilí k tomu, aby se sladila činnost 14 partnerů z pěti zemí v tak obtížné oblasti!“ Rychle však dodává, že značná míra angažovanosti všech jeho projektových partnerů přispěla k hladkému průběhu.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.longlife-world.eu>

Zatímco v našem příštím vydání budeme pokračovat ve sledování projektů Musikparku a Centra pro nanozdraví, v tomto vydání se podíváme na osudy dvou nových projektů – projektu Konkurenceschopné zdravotnické služby a Dlouhověkost, které oba staví na partnerstvích mezi různými členskými státy.

PROJEKT 2

KONKURENCESCHOPNÉ ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY ZBLÍZKA

Fakta a čísla

Do projektu Konkurenceschopné zdravotnické služby bude od ledna roku 2008 do konce roku 2010 investováno téměř 1 milion €.

Moderní přístup ke zdravotní péči

Regiony Finska, Irsko, Norsko, Švédsko a Skotsko patří k nejhřidčeji obydleným regionům v Evropě, kde průměrná hustota obyvatelstva dosahuje 3,5 obyvatele na km². Zajištění zdravotní péče v těchto oblastech vyznačujících se stárnoucí populací a chladným podnebím představuje výzvu, o které se již dlouho ví. Přesto je tomu jen krátce, co bylo nalezeno řešení.

Seppo Heikkilä, bývalý ředitel úřadu EU pro severní Finsko, si vysnil plán společně s Pasi Parkkilou z nemocničního zařízení v okrese Severní Ostrobothnie na zavedení telemedicíny a elektronických služeb eZdraví do nejdálších regionů. Díky jeho kontaktům a znalostem o financování vznikl projekt Konkurenceschopné zdravotnické služby.

Seznamte se s Minnou Mäkinieiovou – koordinátorkou projektu

Paní Mäkinieiová byla oslovena, aby své odborné znalosti využila v praxi jakožto koordinátorka projektu. Její vědecký profil – provádění výzkumů replikace a reparace DNA na univerzitě v Oulu a později modelování vzniku rakoviny ve Spojeném království – společně s jejími vědomostmi o zpracovávání informací a veřejné správě, to vše z ní učinilo ideální osobu pro řízení ambiciózního mezinárodního projektu. Po dvou letech činnosti v projektu svou práci popisuje jako „velmi zajímavou a povzbuzující“ navzdory mnoha termínům, které musí dodržet.

A co radí paní Mäkinieiová ostatním, kteří se ucházejí o pomoc z EFRR? „Administrativa projektů EU zabere mnoho času, musíte vyplňovat pracovní výkazy a podrobně všechno dokumentovat. Věnujete-li však pozornost detailům, vyplácí se to, protože to zjednodušuje psaní zpráv a přípravu na finanční audity.“

Řízení projektu – čeho se týká?

Hospodářský pokles způsobil, že odvětví zdravotní péče má problémy s financováním, a je tudíž potřeba snižovat výdaje. Pokud se do těchto problémů započítá nedávná epidemie prasečí chřipky, je zřejmé, že tato neočekávaná omezení způsobují, že na rozvoj nových služeb v tomto odvětví zůstává méně času a finančních prostředků. Konsorcium projektu se

proto rozhodlo, že vyřeší situaci odměněním všech osob zapojených do projektu za jejich čas – což je krok, který se podle všeho vyplácí.

Paní Mäkinieiová je přesvědčena o tom, že komunikace je klíčem k řešení většiny překážek, které se objevují, „Komunikace prostřednictvím e-mailu je praktická, ale není to nejlepší nástroj řízení. Abychom doplnili naše jednání jednou za půl roku, organizovali jsme i další mimořádné konference pomocí telefonu a videa.“ Účast vrcholových manažerů a angažovanost, kterou prokázali, byly pro rozvoj projektu rovněž rozhodující.

Žádná vzdálenost není příliš vzdálená

Po mnoha poradních a přípravných schůzkách byly vybrány ty nejslibnější služby ve Finsku, Norsku, Švédsku a Skotsku. Poté se ve skotském městě Inverness konaly „kontaktní schůzky“, při kterých navazovali kontakty poskytovatelé služeb a zástupci pilotních pracovišť.

Ve Finsku

Ve Finsku byl otestován švédský zlepšovací návrh na monitorování psychologických údajů na vzdálenost. Tato inovace, známá jako balíček prohlídky na dálku, pacientům umožňuje kontrolu krevního tlaku spolu s hladinou cukru v krvi, hmotnost a podíl tuku v těle. Balíček se bude rovněž používat k tomu, aby uváděl údaje EKG pro pacienty se chorobami. Veškeré tyto údaje budou poté přístupné prostřednictvím internetového prohlížeče.

V Norsku

Pro malé obce na ostrově Senja bylo velkým problémem obsadit místa praktických lékařů. Díky balíčku prohlídky na dálku budou všichni lékaři pracující v jednom středisku nabízet služby obyvatelům ostrova Senja.

Ve Švédsku

Mobilní jednotka pro oční screening dopraví služby až ke dvěřím diabetiků a pacientů se zeleným očním zákalem. Jednotka se nachází v přívěsu a je proto snadné ji převážet.

Ve Skotsku

Teledialýza (norský model) vytváří spojení prostřednictvím videa mezi dialýzovými jednotkami v hlavní nemocnici města Inverness a nemocnicí ve vesnici Wick. To zlepšuje podporu satelitnímu týmu ošetřovatelů a umožní konzultace na dálku mezi pacienty s onemocněním ledvin, nefrology a dalšími odborníky pracujícími především v hlavní nemocnici.

VÍCE INFORMACÍ NA:

www.ehealthservices.eu

TERMÍNY DO DIÁŘE – NECHTE SVŮJ HLAS ZAZNÍT

TERMÍNY 2010	UDÁLOST	MÍSTO
19. dubna	Politika soudržnosti 2000–06: čeho jsme dosáhli?	Brusel (BE)
19.–21. dubna	Konference o strategii EU pro Podunají ve Vídni a v Bratislavě	Vídeň (AT) a Bratislava (SK)
10.–11. května	Konference o strategii EU pro Podunají v Ruse	Ruse (BG)
20.–21. května	Konference Regiony pro ekonomickou změnu „Budování udržitelného růstu“ a slavnostní udělování cen RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
24.–26. května	Konference „Regionální reakce na globální posuny: aktéři, instituce a organizace“ http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/	Pécs (HU)
27.–28. května	Fórum o nejvzdálenějších regionech	Brusel (BE)
10.–11. června	Konference o strategii EU pro Podunají v Konstantě	Konstanta (RO)
21.–22. června	Neformální zasedání ministrů o bydlení a městské výstavbě http://www.eu2010.es/	Toledo (ES)
4.–7. října	Open Days – Osmý Evropský týden regionů a měst – „Cíl 2020: Konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost pro všechny regiony“ http://www.opendays.europa.eu/	Brusel (BE)

Další informace o těchto akcích můžete najít v sekci Agenda na našich internetových stránkách Info regio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

Příští vydání časopisu Panorama:

Tématem časopisu **Panorama 34** (léto 2010) bude „Integrovaný přístup“.

Panorama 35 (podzim 2010) nazvaná „Boj s chudobou a sociálním vyloučením“ nahlédne očima politiky soudržnosti na Evropský rok, který se týká téhož tématu. Bude se zabývat problémy sociálního vyloučení, chudoby měst a marginalizovaných společností, jako jsou Romové.

Rádi si přečteme Vaše připomínky a nápady, takže máte-li nějaké, napište nám je na:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-033-CS-C

ISSN 1725-8197

© Evropská společnost, 2010
Reprodukce je povolena pouze pod podmínkou uvedení zdroje.

■ Úřad pro úřední tisky

Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Brusel
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm